

Svar till: [s.remissvar@regeringskansliet.se](mailto:s.remissvar@regeringskansliet.se)

Kopia till [s.sof@regeringskansliet.se](mailto:s.sof@regeringskansliet.se)

Diarienummer: S2025/00416

## Remiss av betänkandet Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare (SOU 2025:15)

### Om FSS

Föreningen Sveriges socialchefer (FSS) är en partipolitiskt obunden förening som företräder cirka 400 socialchefer i Sverige. Föreningen verkar utifrån den professionella kunskapen hos sina medlemmar och med syftet att bidra till utvecklingen av den svenska välfärden och en kunskapsbaserad socialtjänst.

### FSS synpunkter på betänkandets förslag

FSS välkomnar ambitionen att minska långvarigt biståndsmottagande och öka människors möjligheter till egen försörjning. Samtidigt ser vi betydande risker med flera av de föreslagna åtgärderna. Vi bedömer att betänkandet i alltför stor utsträckning fokuserar på ekonomiska drivkrafter och begränsningar snarare än att möta biståndsmottagarnas faktiska behov av stöd, samordning och relevanta insatser. Förslagen riskerar dessutom att slå hårdast mot barn i ekonomiskt utsatta hushåll.

#### *Om bidragstak och begränsningar i normnivåer*

FSS avstyrker införandet av ett bidragstak samt de föreslagna begränsningarna i försörjningsstöd för större hushåll och lokala normavvikelser. Den föreslagna modellen för bidragstak är enligt vår mening inte förenlig med principen om skälig levnadsnivå, barnkonventionen eller Sveriges internationella åtaganden. Liknande reformer i andra länder, som Danmark, har lett till ökad barnfattigdom, segregation och social utsatthet – effekter som riskerar att fördjupa snarare än lösa sociala problem.

#### *Om moderniserad riksnorm*

FSS ser positivt på att riksnormen anpassas till aktuella konsumtionsmönster och att beslut om nivå fattas tidigare på året. Men vi kan inte tillstyrka förslaget i dess helhet då det innebär en sänkning av stödnivån för vissa grupper, särskilt barnfamiljer. Samtidigt tillkommer nya utgifter i riksnormen (exempelvis tandvård), vilket gör den faktiska köpkraften oklar. Att höja kraven samtidigt som normen sänks saknar proportion och social förankring.

#### *Om kunskapsbaserade metoder och statistik*

FSS tillstyrker starkt förslagen om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att ta fram kunskapsstöd för arbetet med långvariga biståndsmottagare. Kommuner behöver stöd i att arbeta mer

evidensbaserat och systematiskt. Det är också av stor vikt att bättre nationell statistik över kommunala arbetsmarknadsinsatser tas fram.

#### *Om stöd vid sjukdom och arbetslivsinriktad rehabilitering*

Vi tillstyrker förslaget om läkarintyg för att styrka nedsatt arbetsförmåga, men ser tveksamheter kring behovet av en separat intygsmall för socialtjänsten. En samordnad lösning med befintliga intygsmallar, t.ex. Försäkringskassans, vore mer ändamålsenlig.

FSS avstyrker förslaget att ställa krav på deltagande i arbetslivsinriktad rehabilitering, då tillgången till sådana insatser är mycket ojämn och ofta saknas. Förslaget saknar både genomförandeförutsättningar och finansiering. Det riskerar att öka pressen på kommunerna och skapar rättsosäkerhet om möjligheten till fullgörande saknas.

#### *Om olovlig andrahandsuthyrning och rätt till bistånd vid olaglig vistelse*

FSS delar uppfattningen att olovlig andrahandsuthyrning är problematisk, men ser risker med att utesluta sådana hyreskostnader från bistånd. Det riskerar att leda till fler nödlösningar som ökar kostnaderna och försvårar barnfamiljers boendesituation.

FSS avstyrker också förslaget att helt utesluta rätt till bistånd för personer utan laglig vistelse i Sverige. Barnets bästa måste väga tyngst, och det är inte förenligt med barnkonventionen att villkora barns rätt till skälig levnadsstandard utifrån föräldrars rättsliga status.

#### *Om uppgiftsutbyte med Arbetsförmedlingen*

FSS tillstyrker utökad uppgiftsskyldighet från Arbetsförmedlingen till socialtjänsten. För att kunna göra en rättssäker bedömning och erbjuda rätt insatser krävs direkt tillgång till information om individens arbetsmarknadsstatus. Fler uppgifter än vad betänkandet föreslår behöver omfattas av uppgiftsutbytet.

### **Avslutande kommentarer**

FSS anser att betänkandet i för stor utsträckning bygger på antagandet att ekonomiska incitament i sig räcker för att biståndsmottagare ska komma i egen försörjning. För en majoritet handlar det dock inte om bristande vilja utan om bristande förutsättningar: låg utbildning, ohälsa, språkhinder, diskriminering och otillräckliga arbetsmarknadsinsatser.

Vi efterlyser därför ett skifte i fokus – från begränsningar och kontroll till stöd och investeringar i människors möjligheter. Särskilt oroande är att de största grupperna – såsom ensamstående utan barn – inte omfattas av åtgärderna, medan barnfamiljer riskerar att drabbas hårt. Det är varken förenligt med ett socialt eller med ett långsiktigt hållbart samhälle.

FSS uppmanar därför regeringen att omarbeta förslagen i grunden, med utgångspunkt i en kunskapsbaserad, barnrättslig och socialt hållbar riktning.

För Föreningen Sveriges socialchefer (FSS)

*Monica Persson*  
Ordförande

*Föreningen Sveriges socialchefer är en partipolitiskt obunden förening som verkar för utveckling av den svenska välfärden. Vi bedriver påverkansarbete inom socialpolitiska frågor, bland annat genom den årliga konferensen Socialchefsdagarna.*